

Nagy-Magyarországból Kis-Magyarországba. A Magyar Nemzeti Szövetség kiadásában jelent meg, Tomcsányi János, volt bars megyei kir. tanfelügyelő tollából, Mühlbeck Károly számos rajzával illusztrálva, ez a főképp kisebb diákoknak szánt, s nekik valóban ajánlatos könyv. Az aranyosmaróti gimnazisták köréből kiindulva, néhány diáknak a háborút követő viszonytagságai kapcsán ismerteti az északnyugati felvidék minden nevezetességét, városait, történelmi emlékeit, szebbnél-szebb tájait. Valóságos kis eleven földrajz, mely országos események és apró kis diák-életek fonalán haladva eleveníti fel bennünk fájdalmas tudatát mindannak, amit a Felvidékkel elvesztettünk. Kár, hogy nem volt ily könyvünk jóval korábban, még a veszteség előtt, mikor még magunk is a Felvidék egyik másik kedves kis városkájában tanulóskodtunk. A magyar intelligencia egy jelentékeny részét a Felvidék szolgáltatta; viszont az alföldi magyarság fiai nagy számmal keresték fel az ottani iskolákat: úgyhogy alig van közöttünk valaki, akit oda benső személyes emlékek, gyermek-, vagy tanulókorai felejthetetlen emlékek ne kötnének. Magunk is szeretettel veszünk részt a maróti diákok kirándulásaiban, s szívesen hallgatjuk vezető tanáruk ajkáról a magyarázó szót.

Valami tanáros egyébként kétségtelenül van a könyvben. Ha a tanár már nincs ott a fiúk mellett, mindig akad egy-egy tapasztaltabb

cicerone, még a csehek börtönében is, a diák fogolytársai közt, aki előszámolja a helyi nevezetességeket. Ezek megszólamlása nem egyszer nagyon is nyíltan elárulja a tanító célzatot. Kitünő szolgálatot tehetni ily természetű olvasmányok nyújtásával; de épp azért melegen ajánljuk íróinknak, hogy még árnyékát is kerüljék az oktató modornak, vagy ha pedig az bizonyos esetekben elkerülhetelen, akkor ne is igyekezzenek azt elbeszéléssel, szórakoztató kerettel leplezni, hanem nyíltan a tanítás attitűdjébe helyezkedjenek. Tomcsányi János szép könyve még nyert volna azzal, ha leíró és közlő részleteit szervezesebben tudta volna beleoltani abba az egyébként igen valószerű, és a hazafias nevelés céljait is szerencsésen szolgáló kis történetbe, melyen egy-két diák-hősét végigvezeti.

A Magyar Nemzeti Szövetséget kiadványaiban igen határozott célok vezetik, melyek mindnyájunknak szívében fekszenek. Ugyane célok érdekében ajánlanók, terjessze ki figyelmét nagyobb mértékben a *megmaradt* Magyarországra is, ismeresse ezt is éppoly szeretettel és gondnal, mint elveszített kincseinket. Hadd ismerjék, hadd szeressék meg fiaink a meglévőt is, jobban, teljesebben, mintahogy az a múltban szokásos volt. Mindig az volt a hibánk, hogy csak akkor kezdtük becsülni, akkor szerettük volna jobban megismerni a magunkét, mikor már elveszítettük. Talán ha jobban ismerjük, el sem veszítettük volna!

M. N.